

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кафедра економіки та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи підприємництва

(повна назва навчальної дисципліни)

для підготовки
студентів
освітнього ступеня

бакалавр
(бакалавр чи магістр)

року набору 2019

галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

053 Психологія
(шифр і найменування спеціальності)

спеціалізації

Психологія
(найменування спеціалізації)

статус дисципліни

Вибіркова
(обов'язкова чи вибіркова)

Харків, 2019 рік

Розробник

Мітяєва Тетяна Леонідівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

доцент кафедри економіки та обліку

(посада повністю)

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання повністю)

20.09.2019

(підпис)

Т. Л. Мітяєва

(ініціали та прізвище)

Керівник (гарант)
освітньої програми

Шайхлісламов Земфір Рафікович, доцент

кафедри права, психології та сучасних

європейських мов, кандидат психологічних

наук

20.09.2019

(підпис)

З. Р. Шайхлісламов

(ініціали та прізвище)

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
економіки та обліку

(назва кафедри)

протокол від 20.09.2019 р. № 3

Зав. кафедри

(підпис)

Л. В. Гриневич

(ініціали та прізвище)

Програму розглянуто та схвалено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 20.09.2019 р. № 3

Голова методичної комісії

(підпис)

Р. А. Чемчикаленко

(ініціали та прізвище)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи підприємництва» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Метою навчальної дисципліни «Основи підприємництва» є формування у майбутніх фахівців теоретичних та фахових компетентностей з підприємницької діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес та алгоритм розробки обґрунтованих рішень щодо вибору сфери та виду підприємницької діяльності, форм організації бізнесу, створення підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях навчальних дисциплін: «Економічна теорія», «Правознавство» та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як: «Психологія праці та інженерна психологія», «Менеджмент».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 9 Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

фахових компетентностей:

ФК 11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

ФК 12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;

програмних результатів навчання:

ПРН 11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Зміст підприємницької діяльності

Історичний розвиток поняття «підприємництва». Основні функції підприємницької діяльності: інноваційна, ресурсна, організаційна, стимулююча (мотиваційна). Підприємництво – як самостійна, ініціативна, систематична діяльність господарюючих суб'єктів. Приватна власність, як економічна основа розвитку підприємництва. Економічна свобода, як основна передумова розвитку підприємництва. Економіко-теоретичне знання і підприємництво. Рушійні сили підприємництва. Принципи і передумови підприємництва. Проблеми формування економічної культури.

Тема 2. Місце підприємництва у суспільстві

Форми суспільного виробництва, основні риси натурального виробництва, передумови виникнення товарного виробництва. Передумови виникнення товарного виробництва. Поняття товару. Товарне виробництво – матеріальна основа виникнення підприємництва. Основні елементи процесу суспільного виробництва. Продуктивні сили суспільства. Родові ознаки підприємництва. Ринок та його функції. Поняття ринку. Суб'єкти і об'єкти ринку. Основні функції ринку. Класифікація ринку: з точки зору економічного призначення об'єктів ринкових відносин; за адміністративно-територіальною ознакою; залежно від ступеня розвиненості ринкових відносин; залежно від ступеня обмеження конкуренції; відповідно до чинного законодавства; за характером продаж. Основні засади ринку. Основні елементи ринкової економіки.

Тема 3. Види підприємництва

Приватне, колективне та державне підприємництво. Види підприємницької діяльності: виробниче, фінансово-кредитне, комерційне підприємництво. Продукт виробничо-підприємницької діяльності. Взаємозв'язок виробничого та комерційного підприємництва. Поєднання посередницького бізнесу з іншими видами підприємницької діяльності. Страхове підприємництво як особлива форма фінансово-кредитного підприємництва. Об'єкти страхування.

Тема 4. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності

Коопераційні зв'язки і самоорганізація суб'єктів підприємництва. Основні форми коопераційних зв'язків малих, середніх та великих підприємств: субпідряд, франчайзинг, лізинг. Форми інноваційно-функціональних коопераційних зв'язків. Венчурне фінансування, Бізнес-інкубатори. Мета інкубаторських програм. Функції інкубаторів.

Державна підтримка і сприяння розвитку підприємництва. Сутність та методи державного регулювання підприємництва. Механізм державного

регулювання підприємництва. Функції, методи та органи державного регулювання підприємництва. Цілі, напрями, принципи державної підтримки підприємництва.

Тема 5. Етична та соціальна відповідальність підприємництва

Культура як чинник формування методів підприємницького менеджменту. Концептуальна основа та класифікація методів підприємницького менеджменту. Критерії аналітичного оцінювання та порівняльна оцінка цих методів. Бізнес-культура. Основні положення бізнес-культури. Традиційні та сучасні цінності організації. Ділова та професійна етика. Поняття етики та моралі. Ділова та професійна етика. Етичні нормативи. Етико – правові взаємини підприємця і найманих працівників. Соціальна відповідальність бізнесу.

Тема 6. Організаційні форми підприємства

Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Характеристика одноосібного володіння, партнерства, корпорації. Переваги та недоліки одноосібного володіння. Переваги та недоліки партнерства (товариства). Переваги та недоліки корпорації (акціонерного товариства). Мале підприємництво, економічна сутність, функції малого підприємництва. Особливості розвитку малого підприємництва в Україні й за кордоном. Селянське (фермерське) господарство.

Тема 7. Процес створення підприємництва та характеристика основних його етапів

Організація підприємництва. Порядок ліцензування підприємницької діяльності. Поняття: ліцензія, ліцензіат, ліцензійні умови. Технологія заснування власної справи. Засновницькі документи та їх підготовка. Статут підприємства, поняття, завдання, структура. Установчий договір, поняття, суть і зміст. Структура установчого договору. Процес укладання засновницьких документів. Статутний фонд та його формування. Поняття статутного фонду. Мінімальний обсяг статутного фонду для акціонерного товариства, для інших товариств. Умови збільшення статутного фонду. Напрямки використання статутного фонду. Інші фонди підприємництва: резервний, страховий, соціально-економічного розвитку, споживчий. Бізнес-планування в підприємницькій діяльності. Сутність та функції бізнес-плану. Методології та стадії розробки бізнес-плану.

Тема 8. Кар'єра у бізнесі

Поняття кар'єри. Кар'єра найманого працівника та кар'єра підприємця. Вертикальна та горизонтальна кар'єра. Спеціальність та освіта. Професії та компетенції. Підприємницький ресурс. Особисті вимоги до спеціалістів – підприємців та їхні ділові риси. Діловий етикет. Тайм-

менеджмент. Емоційний та інтелектуальний ресурс. Імідж. Комунікації. Емпатія. Планування кар'єри. Механізм досягнення кар'єри у бізнесі. Сутність та складники підприємницького успіху.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Назви тем	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Зміст підприємницької діяльності	24	6		4		14							24	2		1		21						
Тема 2. Місце підприємництва у суспільстві	22	4		4		14							22			1		21						
Тема 3. Види підприємництва	22	4		4		14							22					22						
Тема 4. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності	22	4		4		14							23	2				21						
Тема 5. Етична та соціальна відповідальність підприємництва	22	4		4		14							22			1		21						
Тема 6. Організаційні форми підприємства	22	4		4		14							22					22						
Тема 7. Процес створення підприємництва та характеристика основних його етапів	22	4		4		14							24	2		1		21						
Тема 8. Кар'єра у бізнесі	24	4		6		14							21					21						
Курсова робота																								
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	34		34		112							180/6	6		4		170						

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна
Денна повна	Лекційні заняття				34				
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття				34				
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота								
	Самостійна робота студентів				112				
	Усього годин				180				

Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								

Заочна повна	Лекційні заняття			4	2				
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття			2	2				
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота								
	Самостійна робота студентів			84	86				
	Усього годин			90	90				

Заочна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Тема дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Зміст підприємницької діяльності	Історичний розвиток поняття «підприємництва»	2		2	
	Приватна власність, як економічна основа розвитку підприємництва	4			
Тема 2. Місце підприємництва у суспільстві	Форми суспільного виробництва, основні риси натурального виробництва, передумови виникнення товарного виробництва	4			
Тема 3. Види підприємництва	Види підприємництва	4			
Тема 4. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності	Коопераційні зв'язки і самоорганізація суб'єктів підприємництва	2		2	
	Державна підтримка і сприяння розвитку підприємництва	2			
Тема 5. Етична та соціальна відповідальність підприємництва	Етична та соціальна відповідальність підприємництва	2			
	Бізнес-культура. Основні положення бізнес-культури	2			
Тема 6. Організаційні форми підприємства	Організаційні форми підприємства	4			
Тема 7. Процес створення підприємництва та характеристика основних його етапів	Організація підприємництва	2		2	
	Бізнес-планування в підприємницькій діяльності	2			
Тема 8. Кар'єра у бізнесі	Поняття кар'єри. Кар'єра найманого працівника та кар'єра підприємця	2			
	Механізм досягнення кар'єри у бізнесі	2			
Усього		34		6	

Лекційний матеріал доступний у системі дистанційного навчання інституту: <http://edu.htei.org.ua/course/view.php?id=743>.

Лекційний матеріал наведено у [1; 3; 4]

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

5.3. Теми практичних занять

Тема дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Зміст підприємницької діяльності	Зміст підприємницької діяльності	4		1	
Тема 2. Місце підприємництва у суспільстві	Форми суспільного виробництва, основні риси натурального виробництва, передумови виникнення товарного виробництва	4		1	
Тема 3. Види підприємництва	Види підприємницької діяльності	2			
	Взаємозв'язок виробничого та комерційного підприємництва	2			
Тема 4. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності	Коопераційні зв'язки і самоорганізація суб'єктів підприємництва	2			
	Державна підтримка і сприяння розвитку підприємництва	2			
Тема 5. Етична та соціальна відповідальність підприємництва	Етична та соціальна відповідальність підприємництва	2		1	
	Бізнес-культура. Основні положення бізнес-культури	2			
Тема 6. Організаційні форми підприємства	Організаційно-правові форми підприємницької діяльності	2			
	Особливості розвитку малого підприємництва в Україні й за кордоном	2			
Тема 7. Процес створення підприємництва та характеристика	Організація підприємництва	2		1	
	Процес укладання засновницьких	2			

основних його етапів	документів				
Тема 8. Кар'єра у бізнесі	Кар'єра у бізнесі	6			
Усього		34		4	

Завдання до практичних занять наведено у системі дистанційного навчання інституту: <http://edu.htei.org.ua/course/view.php?id=743>.

Завдання до практичних занять наведено у [3;5]

5.4. Теми лабораторних занять.

Не передбачено навчальним планом.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Основні форми самостійної роботи студентів:

1. Робота з інформаційними джерелами: опрацювання навчальних видань, періодичної та наукової літератури; вивчення нормативно-законодавчої та правової бази; опрацювання Інтернет-ресурсів за певною проблематикою навчальної дисципліни.
2. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.
3. Самостійне розв'язання практичних завдань.
4. Самостійне виконання тестових завдань.
5. Виконання науково-дослідної роботи.
6. Підготовка доповідей на наукові семінари, засідання наукових гуртків.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Завдання до самостійної роботи студентів наведено у системі дистанційного навчання інституту:
<http://edu.htei.org.ua/course/view.php?id=743>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 34)									Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за темами									
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8		
2019/2020	60	7	7	7	7	8	8	8	8	40	100

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 34)					Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за видами активності					
		вид 1	вид 2	вид 3	вид 4		
2019/2020	60	4	16	20	20	40	100

Види активності студента з навчальної дисципліни протягом семестру:

1. Відвідування аудиторних занять.
2. Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.
3. Самостійне розв'язання практичних завдань.
4. Самостійне виконання тестових завдань.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: тестування в дистанційній системі інституту; перевірка індивідуальних завдань; опитування (усне, письмове); обговорення реферативних повідомлень; письмова самостійна (контрольна) робота;
- для студентів заочної форми навчання: тестування в дистанційній системі інституту.

Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 34 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;
- для студентів заочної форми навчання: письмовий екзамен.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (ОСНОВНА, ДОПОМІЖНА)**10.1. Основна література**

1. Апопій В. В. Основи підприємництва : навчальний посібник / В. В. Апопій, Н. О. Шутовська, С. А. Серета. – Київ : Ліра, 2014. – 324 с.
2. Воронкова В. Г. Основи підприємництва: теорія та практикум : навчальний посібник / В. Г. Воронкова. – Київ : Ліра, 2014. – 455 с.
3. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес : підручник / І. М. Грищенко. – Київ : Грамота, 2016. – 519 с.

10.2. Допоміжна література:

4. Блажівська О. Є. Спільна діяльність учасників простого товариства : монографія / О. Є. Блажівська. – Київ : Ліра, 2013. – 224 с.
5. Бондар М. І. Звітність підприємства : навчальний посібник / М. І. Бондар. – Київ : ЦУЛ, 2015. – 570 с.
6. Верига Ю. А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва : навчальний посібник / Ю. А. Верига. – Київ : ЦУЛ, 2014. – 264 с.
7. Економіка і підприємництво, менеджмент : навчальний посібник / [Рогач С. М. та ін.]. – Київ : Компрінт, 2015. – 713 с.
8. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема : навчальний посібник / [Ю. Бажал та ін.] ; за ред. Ю. М. Бажала. – Київ : Пульсари, 2015. – 278 с.
9. Калина А. В. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навчальний посібник / А. В. Калина. – Київ : Патерик, 2014. – 498 с.
10. Карлін М. І. Правові основи підприємницької діяльності : конспект лекцій / М. І. Карлін, Ю. В. Строцюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 107 с.
11. Князь С. В. Підприємництво та менеджмент : навчальний посібник / С. В. Князь, Т. І. Данько, Н. Б. Ярошевич ; за ред. С. В. Князя. – Львів : Львівська політехніка, 2016. – 123 с.
12. Юрко І. В. Торговельне підприємництво : навчальний посібник / І. В. Юрко. – Київ : ЦУЛ, 2014. – 308 с.
13. Юрчишена Л. В. Планування підприємницької діяльності : навчальний посібник / Л. В. Юрчишена. – Вінниця : ВФЕУ, 2014. – 366 с.
14. Національна бібліотека ім. Вернадського [Електронний ресурс] :

офіційний сайт. – Режим доступу: www.biblvnad.org.ua. – Станом на 31.08.2018. – Назва з екрана.

15. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього бізнесу в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 4618-VI від 22.03.2012 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>. – Станом на 31.08.2018. – Назва з екрана.

16. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 2157-III від 21.12.2000 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>. – Станом на 31.08.2018. – Назва з екрана.

17. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців [Електронний ресурс] : Закон України № 755-IV від 15.05.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>. – Станом на 31.08.2018. – Назва з екрана.

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кафедра економіки та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи підприємництва

(повна назва навчальної дисципліни)

для підготовки
студентів
освітнього ступеня

бакалавр

(бакалавр чи магістр)

року набору

2019

галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

053 Психологія

(шифр і найменування спеціальності)

спеціалізації

Психологія

(найменування спеціалізації)

статус дисципліни

Вибіркова

(обов'язкова чи вибіркова)

Харків, 2019 рік

Розробник

Мітяєва Тетяна Леонідівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

доцент кафедри економіки та обліку

(посада повністю)

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання повністю)

20.09.2019

(підпис)

Т. Л. Мітяєва

(ініціали та прізвище)

Керівник (гарант)
освітньої програмиШайхлісламов Земфір Рафікович, доценткафедри права, психології та сучаснихєвропейських мов, кандидат психологічнихнаук

20.09.2019

(підпис)

З. Р. Шайхлісламов

(ініціали та прізвище)

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
економіки та обліку

(назва кафедри)

протокол від 20.09.2019 р. № 3

Зав. кафедри

(підпис)

Л. В. Гриневич

(ініціали та прізвище)

Програму розглянуто та схвалено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 20.09.2019 р. № 3

Голова методичної комісії

(підпис)

Р. А. Чемчикаленко

(ініціали та прізвище)